

Ayn RAND

Ayn RAND, născută Alisa Zinovievna Rosenbaum (1905-1982), scriitoare și filozoafă americană. S-a născut în Rusia, iar în 1926 a emigrat în SUA. După ce primele ei două romane, *We the Living* (*Noi, cei vii*, 1936) și *Anthem* (*Imn*, 1938, apărut la Editura Cartier în 2016), au fost întâmpinate, inițial, cu răceală în SUA, următorul, *The Fountainhead* (*Izvorul*, 1943, apărut la Editura Cartier în 2018), i-a adus succesul, ca, în cele din urmă, *Atlas Shrugged* (*Revolta lui Atlas*, apărut la Editura Cartier în anii 2014-2016), cel de-al patrulea ei roman, publicat în 1957, să devină un bestseller mondial (a doua carte, ca influență, după *Biblie*, în opinia cititorilor americani). Atât în scrierile de ficțiune, cât și, mai târziu, în lucrările sale filozofice, a promovat ideile obiectivismului, curent filozofic inițiat chiar de ea. Fundamentul filozofiei sale este exprimat în forță în trei cărți nonficționale: *Introduction to Objectivist Epistemology* (*Introducere în epistemologia obiectivistă*), *The Virtue of Selfishness* (*Virtutea egoismului*) și *Capitalism: The Unknown Ideal* (*Capitalismul: idealul necunoscut*). Declarația magnifică a credo-ului său artistic apare în eseu *The Romantic Manifesto* (*Manifestul romantic*).

„Revolta lui Atlas este un elogiu adus vieții și fericirii. Justiția este necruțătoare. Indivizii creativi, urmărirea neabătută a scopurilor și bunul-simț își găsesc aici satisfacția și împlinirea. Paraziții care se îndepărtează mereu de scopuri și de rațiune își află sfârșitul, așa cum se și cuvine.”

Alan GREENSPAN

CARTIER POPULAR

Ayn RAND

Revolta lui Atlas

Roman

Ediția a II-a

CARTIER

Editura Cartier, SRL, str. București, nr. 68, Chișinău, MD2012.
Tel./fax: 022 20 34 91, tel.: 022 24 01 95. E-mail: cartier@cartier.md
Editura Codex 2000, SRL, Strada Toamnei, nr. 24, sectorul 2, București.
Tel./fax: (021) 210 80 51. E-mail: romania@cartier.md

*Cărțile CARTIER pot fi procurate online pe shop.cartier.md
și în toate librăriile bune din România și Republica Moldova.*

LIBRĂRIILE CARTIER

Librăria din Centru, bd. Ștefan cel Mare, nr. 126, Chișinău. Tel./fax: 022 21 42 03.

E-mail: librariadincentru@cartier.md

Librăria din Hol, str. București, nr. 68, Chișinău. Tel./fax: 022 24 10 00.

E-mail: librariadinhol@cartier.md

Librăria online, shop.cartier.md. Tel.: 068 555 579.

E-mail: vanzari@cartier.md

Comenzi CARTEA PRIN POȘTĂ

CODEX 2000, Str. Toamnei, nr. 24, sectorul 2, 020712 București, România

Tel./fax: (021) 210 80 51

Taxele poștale sunt suportate de editură.

Plata se face prin ramburs, la primirea coletului.

Colecția *Cartier popular* este coordonată de Gheorghe Erizanu

Editor: Gheorghe Erizanu

Lectori: Dorin Onofrei, Em. Galaicu-Păun, Valentin Guțu

Coperta colecției: Vitalie Coroban

Coperta: Vitalie Coroban

Design/tehnoredactare: Marina Darii

Prepress: Editura Cartier

Tipărită la Balacron

Ayn Rand

ATLAS SHRUGGED

Penguin Books, 2007

Ayn Rand

REVOLTA LUI ATLAS

Ediția a II-a, septembrie 2019

Prima ediția în română a apărut la Editura Cartier

în 2014 (volumul I și II), în 2016 (volumul III).

Copyright © 1957 by Ayn Rand

© 2019, 2014, Editura Cartier pentru prezenta ediție. Toate drepturile rezervate.

Cărțile Cartier sunt disponibile în limita stocului și a bunului de difuzare.

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

Rand, Ayn.

Revolta lui Atlas: Roman/ Ayn Rand; trad. din engl. de Vlad Pojoga, Cătălina Stanislav, Radu Săndulescu; cop.: Vitalie Coroban. – Ed. a 2-a. – Chișinău: Cartier, 2019 (Tipogr. „Balacron”). – 1360 p. – (Colecția „Cartier popular”) coord. de Gheorghe Erizanu, ISBN 978-9975-79-891-4).

Tit. orig.: Atlas Shrugged. – 1000 ex.

ISBN 978-9975-86-368-1.

821.111(73)-312.1

R 24

Lui Frank O'Connor

Partea I

NONCONTRADICȚIA

Traducere din engleză de Vlad POJOGA

Melodia

— Cine e John Galt?

Lumina era slabă, iar Eddie Willers nu putea să distingă trăsăturile de pe fața vagabondului. Îi pusese întrebarea direct, fără să schițeze niciun gest. Dar câteva raze galbene din soarele care răsărea la capătul îndepărtat al străzii i-au luminat ochii, iar ochii aceia se uitau fix la Eddie Willers, sfidători și împietriți – ca și când întrebarea ar fi fost adresată chiar neli-niștii fără cauză dinăuntru lui.

— De ce-ai zice așa ceva? a întrebat Eddie Willers cu o voce încordată.

Vagabondul s-a sprijinit de tocul ușii; o prismă de sticlă, spartă, din spatele său a reflectat galbenul metalic al cerului.

— Ce te interesează? l-a întrebat.

— Nu mă interesează, a răspuns Eddie Willers foarte repede.

A băgat grăbit mâna în buzunar. Vagabondul i-a tăiat calea și i-a cerut un ban, iar după aceea și-a continuat tirada, ca și când ar fi vrut să termine episodul, să-l omoare și să amâne problemele pentru secvența următoare. Erau atâția oameni care cerșeau pe străzi mai nou, că nici nu mai era necesar să le ascuți poveștile, iar el chiar n-avea nicio intenție să asculte amănuntele care alcătuiau disperarea acestui vagabond.

— Du-te și ia-ți o cafea, a zis el, întinzându-i o monedă umbrei fără față.

— Mulțumesc, domnule, a zis vocea, dezinteresată, iar capul s-a înclinat pentru un moment. Fața era înnegrită de vânt, brăzdată de liniile sfârșelii și ale resemnării clinice; ochii erau inteligenți.

Eddie Willers și-a continuat drumul, întrebându-se de ce avea senzația aceasta ciudată de teamă în fiecare zi, la aceeași oră. Nu, s-a gândit, nu teamă, n-are de ce să-mi fie frică, ci mai degrabă o imensă, difuză anxietate, fără vreun motiv sau obiect. Se obișnuise cu senzația, dar nu reușea să găsească nicio explicație pentru ea; cu toate acestea, vagabondul se comportase ca și când ar fi știut ce simțea Eddie, ca și când ar fi știut că el era cel care trebuia să simtă asta, ba mai mult: ca și când ar fi știut motivul.

Eddie Willers și-a îndreptat umerii, încercând să-și impună o disciplină. Trebuia să pună punct, s-a gândit; începea să-și imagineze tot

felul de lucruri. A fost așa dintotdeauna? Avea treizeci și doi de ani. A încercat să-și aducă aminte. Nu, nu fusese așa dintotdeauna; dar nu putea să-și aducă aminte când începuse. Senzația apărea din senin, la intervale arbitrare de timp, iar acum apărea mai des ca niciodată. E amurgul, s-a gândit; urâsc amurgul.

Norii și reflexiile lor în zgârie-nori aveau nuanțe de maro, precum o pictură veche în ulei, precum culoarea unei capodopere care începea să se scorojească. Dâre lungi de mizerie se prelingeau de pe turnuri de-a lungul pereților abrupti, în putrefacție. Sus, pe latura unui turn, era o gaură de forma unui fulger împietrit, lung cât zece etaje. Un obiect ascuțit tăia cerul deasupra acoperișurilor; era o jumătate de spirală, încă ținând înăuntru ei strălucirea apusului; frunza aurie desprinsese deja coaja celeilalte jumătăți. Strălucirea era roșie și nemișcată, precum reflexia unui foc: nu un foc aprins, ci unul care se stingea și pe care nu-l mai puteai aprinde niciodată.

Nu, s-a gândit Eddie Willers, nu era nimic neobișnuit în felul în care arăta orașul. Totul era la fel ca întotdeauna.

A mers mai departe, aducându-și aminte că se grăbea să ajungă la birou. Nu-i plăcea sarcina pe care trebuia s-o îndeplinească la întoarcere, dar cineva trebuia s-o facă. Așa că n-a mai încercat să tragă de timp și a iuțit pasul.

A cotit pe o stradă lăaturalnică. În spațiul îngust dintre siluetele întunecate ale unor clădiri, ca printr-o ușă întredeschisă, a văzut pagina unuia calendar gigantic, suspendat în aer.

Era calendarul pe care primarul New Yorkului îl înălțase anul trecut deasupra unei clădiri, ca cetățenii să știe ce zi a lunii era și cât era ceasul doar ridicând privirea către calendarul public. Un dreptunghi alb atârna deasupra orașului, împărțindu-le oamenilor de pe străzile de dedesubt o dată oarecare, ca și cum ar fi împărțit niște pliante. În lumina ruginie a apusului din seara asta, dreptunghiul spunea: 2 septembrie.

Eddie Willers s-a uitat în altă parte. Niciodată nu-i plăcuse calendarul acela. Îl răvășea într-un anume fel, pe care nu-l putea explica sau defini. Sentimentul părea să se îmbine perfect cu starea lui de disconfort; avea aceleași caracteristici.

Dintr-odată s-a gândit că era o frază, un fel de citat care exprima exact ce îi inspira acum calendarul. Dar nu putea să-și aducă aminte ce era. A mers mai departe, încercând să prindă o propoziție care atârna în mintea lui ca o formă goală pe dinăuntru. Nu putea nici s-o umple, nici să și-o alunge din gânduri. S-a uitat iarăși la calendar. Dreptunghiul alb trona deasupra acoperișurilor, decretând cu fermitate: 2 septembrie.

Eddie Willers și-a întors privirea către stradă, înspre o tarabă cu legume de pe veranda unei case de cărămidă. A văzut o grămadă de morcovi portocalii și verdele proaspăt al cepelor. A văzut o perdea curată și albă în bătaia vântului, în spatele unui geam deschis. A văzut un autobuz, bine strunit, luând colțul. S-a întrebat de ce e din nou sigur pe el, iar după aceea, de ce a simțit nevoia bruscă și inexplicabilă ca toate acestea să nu fie lăsate la vedere, neprotejate în fața spațiului gol de deasupra.

Când a venit pe Fifth Avenue, se uita mereu în vitrinele magazinelor pe lângă care trecea. Nu era acolo nimic din ce și-ar fi dorit sau ar fi avut nevoie să cumpere, dar îi plăcea să privească toată parada aceea de bunuri, orice bunuri, obiecte produse de oameni, pentru a fi folosite de oameni. Îi plăcea imaginea unei străzi prospere, chiar dacă unul din patru magazine dăduse faliment, iar vitrinele lui erau întunecate și goale.

Nu știa de ce s-a gândit, dintr-odată, la stejarul ăla. Nu era nimic care să-i fi adus aminte de el. Dar s-a gândit la el și la verile din copilărie, de la conacul Taggart. Mare parte din copilărie și-o petrecuse alături de copiii familiei Taggart și acum lucra pentru ei, așa cum și tatăl și bunicul lui lucraseră pentru tatăl și bunicul lor.

Marele stejar era pe un deal de lângă Hudson, izolat într-o parte a curții conacului Taggart. Când avea șapte ani, lui Eddie Willers îi plăcea să meargă acolo și să privească stejarul. Fusese acolo vreme de secole și el credea că va fi acolo mereu. Rădăcinile lui se strângeau înăuntru dealului ca un pumn cu degetele îngropate în pământ și Eddie se gândea că, dacă un gigant ar fi vrut să-l smulgă din rădăcini, n-ar fi putut și ar fi smuls tot dealul și tot pământul odată cu el și-ar fi fost ca o minge la capătul unei sfori. Se simțea în siguranță în prezența stejarului; era ceva ce nu putea fi clintit sau amenințat de nimic; era un simbol al forței, era cel mai puternic lucru pe care-l întâlnise vreodată.

Într-o noapte, stejarul a fost lovit de un fulger. Eddie l-a văzut în dimineața următoare. Era rupt în două, iar el s-a uitat în trunchiul lui ca în gura de evacuare a unui tunel întunecat. Trunchiul fusese o carcasă goală; inima lui putrezise cu mult timp în urmă; nu mai era nimic înăuntru, doar un strat subțire de praf care se împrăștia la cea mai mică adiere a vântului. Forța vie fusese pierdută, iar forma pe care o lăsase în urmă nu putuse să supraviețuiască fără ea.

Mulți ani după aceea, auzise undeva că ar fi bine pentru copii să fie protejați de șoc, de prima lor întâlnire cu moartea, durerea sau frica. Dar lucrurile astea nu-i lăsaseră niciodată cicatrice; pentru el, șocul fusese, mai degrabă, momentul în care a privit în gaura neagră a trunchiului. Fusese

o trădare imensă, cu atât mai teribilă cu cât nu putea să-și dea seama care anume era obiectul acestei trădări. Nu era el, știa, nici încrederea lui; era altceva. A stat acolo o vreme, fără să scoată un sunet, iar apoi a mers înapoi în casă. N-a vorbit cu nimeni despre asta niciodată.

Eddie Willers a dat din cap când cârâitul unui mecanism ruginit care schimba culoarea semaforului l-a oprit la marginea unei borduri. Era furios pe el însuși. Nu exista niciun motiv pentru care ar fi trebuit să-și aducă aminte de stejarul acela tocmai acum. Nu mai însemna nimic pentru el, doar o ușoară tristețe – și, undeva înăuntru lui, o picătură de durere mișcându-se puțin și dispărând, precum un strop de ploaie pe suprafața unui geam, prelingându-se sub forma unui semn de întrebare.

Nu voia să lege clipele de tristețe de copilăria lui; își iubea amintirile: fiecare zi pe care și-o amintea părea inundată într-o lumină blândă și miraculoasă. Era ca și când – așa i se părea – câteva raze din lumina aceea treceau în prezentul lui: nu raze, mai mult niște puncte luminoase care dădeau o strălucire de moment slujbei sale, apartamentului său gol, cursului tăcut și meticulos al existenței lui.

S-a gândit la o zi de vară când avea zece ani. În ziua aceea, într-un luminiiș, ființa cea mai dragă din întreaga lui copilărie îi spusese ce se vor face ei când vor fi mari. Cuvintele erau dure și scânteietoare, precum razele soarelui. A ascultat cu admirație și uimire. Când fusese întrebat ce vrea să se facă, a răspuns într-o clipă:

— Orice e bine, și a adăugat repede: tu trebuie să faci ceva grozav...
Vreau să zic, noi doi împreună.

— Ce? a întrebat ea.

El a zis:

— Habar n-am. De asta trebuie să ne dăm seama. Nu doar despre ce-ai zis tu. Nu doar despre afaceri și despre cum să-ți câștigi existența. Despre cum se câștigă bățiile, despre cum se salvează oamenii din incendii, despre cum se escaladează munții.

— De ce? a întrebat ea.

El a zis:

— Preotul a zis duminica trecută că trebuie să descoperim tot ce-i mai bun înăuntru nostru. Care crezi că-i lucrul cel mai bun dinăuntru nostru?

— Nu știu.

— O să trebuiască să ne dăm seama.

Ea n-a răspuns; se uita în altă parte, de-a lungul căii ferate.

Eddie Willers a zâmbit. Acum douăzeci și doi de ani zisese că orice e bine. Deviza asta rămăsese neschimbată de atunci; celelalte întrebări se

pierduseră în mintea lui; fusese prea ocupat să și le pună din nou. Dar încă i se părea firesc ca cineva să facă ce era bine; niciodată nu înțelesese cum oamenii ar putea să vrea să facă altceva; dar înțelesese că făceau altceva. Încă părea extrem de simplu și de neînțeles pentru el: simplu pentru că lucrurile ar trebui să fie bune și de neînțeles pentru că nu erau. Știa că nu erau. S-a gândit la asta când a luat colțul și a ajuns în fața clădirii imense a Taggart Transcontinental.

Clădirea era cea mai înaltă și mai impunătoare construcție de pe stradă. Eddie Willers zâmbea de fiecare dată când o vedea. Geamurile ei nu erau sparte, spre deosebire de cele ale vecinilor. Contururile ei brăzdau cerul, fără vreun colț care să stea să cadă sau vreo streășină spartă. Părea să fie undeva sus, deasupra timpului, neatinsă. O să fie pentru totdeauna aici, s-a gândit Eddie Willers.

De fiecare dată când intra în clădirea companiei Taggart, se simțea ușurat și în siguranță. Acesta era un loc al competenței și al puterii. Podelele holurilor erau oglinzi din marmură. Dreptunghiurile înghețate ale instalațiilor electrice erau corpuri de lumină solidă. În spatele pereților de sticlă, coloane întregi de fete stăteau în fața unor mașini de scris, bătaia degetelor pe clape era precum sunetul roților trenului. Și, ca un ecou, o ușoară cutremurare cuprindea pereții, din când în când, venind de undeva de sub clădire, din tunelurile marelui terminal, de unde trenurile porneau să străbată continentul și unde se opreau după ce îl străbăteau din nou, așa cum au pornit și s-au oprit generație după generație. Taggart Transcontinental, s-a gândit Eddie Willers, „De la un ocean la altul” – sloganul semeț al copilăriei sale, strălucind mult mai tare și fiind mai sfânt decât orice poruncă a Bibliei. „De la un ocean la altul, pentru totdeauna” – s-a gândit Eddie Willers, ca și cum ar fi reinaugurat-o, în timp ce mergea prin holurile curate lună către inima clădirii, spre biroul lui James Taggart, președinte al Taggart Transcontinental.

James Taggart stătea la birou. Arăta ca un bărbat de vârstă a doua, aproape de cincizeci de ani, care a intrat în viață direct din adolescență, fără a trece prin stadiul intermediar al tinereții. Avea o gură îngustă, încordată, și câteva fire de păr se țineau cu dinții de fruntea lui pleșuvă. Avea o oarecare dezordine în mișcări, poziția lui era lipsită de centru de greutate, ca și când i-ar fi sfidat corpul înalt, zvelt, un corp de o eleganță firească pentru o poză aristocratică, dar, în același timp, transformată în stângăcia unui grobian. Pielea feței îi era palidă și fină. Ochii îi erau palizi și împăienjeniți, cu o privire care se deplasa încet, fără să se oprească vreodată cu adevărat, pendulând prin lucruri cu o ranchiună eternă, îndreptată împotriva existenței lor. Părea bătrân și sleit. Avea treizeci și nouă de ani.

Și-a ridicat iritat capul când s-a deschis ușa.

— Nu mă deranja, nu mă deranja, nu mă deranja, a zis James Taggart. Eddie Willers s-a îndreptat către birou.

— E important, Jim, a zis, fără să ridice vocea.

— Bine, bine, ce s-a-ntâmpat?

Eddie Willers s-a uitat la harta de pe peretele biroului. Culorile ei pă-liseră sub sticlă și se întreba câți președinți de la Taggart au stat în fața ei și pentru cât timp. Căile Ferate Taggart Transcontinental, rețeaua de linii roșii care brăzda corpul decolorat al țării, de la New York până la San Francisco, arăta precum un sistem de vase de sânge. Arăta ca și când, cu mult timp în urmă, sângele își oprise singur cursul prin artera principală și, sub presiunea propriei abundențe, se dispersase în direcții arbitrare prin toată țara. O linie roșie își făcea loc din Cheyenne, Wyoming, până în El Paso, Texas, Linia Ferată Rio Norte a Taggart Transcontinental. Noi linii fuseseră adăugate recent, iar rețeaua roșie fusese extinsă la sud de El Paso, dar Eddie Willers s-a întors cu repeziciune când privirea i s-a oprit în acel loc.

S-a uitat la James Taggart și a zis:

— E vorba despre Linia Rio Norte. A observat expresia lui Taggart, când se îndrepta înspre un colț al biroului. A mai fost un accident.

— Accidente feroviare se întâmplă în fiecare zi. Trebuia să mă deranjezi pentru atâta lucru?

— Știi ce vreau să zic, Jim. Linia Rio Norte e o ruină. Șinele sunt terminate. De la un capăt la celălalt.

— Facem șine noi.

Eddie Willers a continuat ca și când n-ar fi primit niciun răspuns:

— Șinele sunt terminate. N-are niciun sens să punem trenurile să meargă pe-acolo. Oamenii nu mai vor să urce în ele.

— Nu există nicio companie de transport feroviar în țara asta care să nu aibă câteva linii care să funcționeze cu probleme. Nu suntem singurii. E o problemă națională – o problemă națională temporară.

Eddie s-a uitat la el în tăcere. Ceea ce-i nu-i plăcea lui Taggart la Eddie Willers era obiceiul lui de a se uita fix în ochii oamenilor. Ochii lui Eddie erau albaștri, mari și întrebători; avea părul blond și o față pătrătoasă, complet lipsită de orice alte trăsături care să atragă atenția, în afară de fixitatea și de uimirea fățișe.

— Ce vrei? a izbucnit Taggart.

— Am venit să-ți spun ceva ce trebuia să știi, pentru că cineva trebuia să îți-o spună.

— Că nu ne permitem încă un accident?

— Că nu ne permitem să abandonăm linia Rio Norte.

James Taggart își îndrepta capul foarte rar; când se uita la oameni, o făcea ridicându-și sprâncenele și fixându-și privirea înainte chiar de sub fruntea lui pleșuvă.

— Cine a zis că o să abandonăm linia Rio Norte? a întrebat el. Nu s-a pus niciodată problema să abandonăm linia Rio Norte. Mă irită numai ideea că te-ai gândit la așa ceva. Mă irită foarte tare.

— Dar n-am ajuns la timp niciodată în ultimele șase luni. N-am făcut niciun drum fără vreo defecțiune, majoră sau minoră. Ne pierdem toți călătorii, unul după altul. Cât crezi c-o să mai rezistăm?

— Ești pesimist, Eddie. N-ai încredere. Oamenii ca tine fac să se prăbușească moralul unei organizații.

— Vrei să spui că n-o să facem nimic cu Rio Norte?

— N-am zis asta. De îndată ce primim șinele alea noi...

— Jim, n-o să fie nicio șină nouă. A văzut genele lui Taggart ridicându-se. Vin direct de la Associated Steel. Am vorbit cu Orren Boyle.

— Și ce-a zis?

— A vorbit o oră jumătate încontinuu și nu mi-a dat niciun răspuns concret.

— De ce l-ai deranjat? Mi se pare că prima comandă de șine trebuia să fie gata abia într-o lună.

— Și înainte de asta trebuia să fie gata acum trei luni.

— Circumstanțe neprevăzute. Peste puterile lui Orren.

— Și înainte de asta trebuia să fie gata acum șase luni. Jim, am așteptat ca Associated Steel să ne livreze șinele alea vreme de treisprezece luni.

— Și ce vrei să fac eu? Nu pot să-i conduc eu afacerea lui Orren Boyle.

— Vreau să înțelegi că nu mai putem aștepta.

Taggart a întrebat încet, cu vocea pe jumătate zeflemitoare, pe jumătate prudentă:

— Ce-a zis soră-mea?

— Nu se întoarce decât mâine.

— Și ce vrei să fac eu?

— Asta rămâne să hotărăști tu.

— Ei bine, orice urmează să zici, sunt sigur că o să-mi vorbești despre ceva – iar acel ceva e Rearden Steel.

Eddie n-a răspuns din prima, iar după aceea a zis încet:

— Bine, Jim, n-o să vorbesc despre Rearden Steel.

— Orren e prietenul meu.

N-a venit niciun răspuns.

— Mă irită atitudinea ta. Orren Boyle o să livreze șinele alea în cel mai scurt timp posibil. Și atâta timp cât el nu le livrează, nimeni nu poate să dea vina pe noi.

— Jim! Despre ce vorbești? Nu înțelegi că linia Rio Norte e făcută bucăți? – și dacă dă cineva vina pe noi, și dacă nu.

— Oamenii ar fi înghițit în sec – trebuia să înghiță în sec – dacă nu erau ăștia de la Phoenix-Durango. A văzut cum fața lui Eddie se întunecă. Nimeni nu s-a plâns de Rio Norte până n-au apărut ăștia de la Phoenix-Durango.

— Phoenix-Durango face o treabă excelentă.

— Imaginează-ți o jucărie, care se numește Phoenix-Durango, concurând cu Taggart Transcontinental! Nu era decât o rută locală de lapte acum zece ani.

— Au preluat cea mai mare parte a transportului de marfă în Arizona, New Mexico și acum au intrat în Colorado. Taggart n-a răspuns. Jim, nu putem pierde Colorado. E ultima noastră speranță. E ultima speranță a tuturor. Dacă nu ne adunăm, o să pierdem toate companiile mari în favoarea celor de la Phoenix-Durango. Am pierdut sondele de petrol Wyatt.

— Nu înțeleg de ce vorbește toată lumea despre sondele de petrol Wyatt.

— Pentru că Ellis Wyatt e un copil-minune care...

— Să-l ia naiba pe Ellis Wyatt!

Oare puțurile alea de petrol, s-a gândit Eddie dintr-odată, nu aveau ceva în comun cu vasele de sânge de pe hartă? Nu era aceea direcția în care Taggart Transcontinental a curs de-a lungul țării, acum mulți ani, o soartă ce acum pare incredibilă? S-a gândit la puțurile de petrol, scuipând un lichid negru care se scurgea de-a lungul continentului mai repede decât puteau să-l transporte trenurile de la Phoenix-Durango. Sonda aia de petrol fusese doar un petec stâncos în munții Colorado, despre care se spunea că secase cu mult timp în urmă. Tatăl lui Ellis Wyatt reușise să-și stoarcă un câștig modest din puțurile secate de petrol. Acum părea că cineva a făcut o injecție cu adrenalină în inima muntelui, iar inima începuse din nou să bată și sângele negru țâșnise printre stânci – bineînțeles că e sânge, s-a gândit Eddie Willers, pentru că sângele trebuie să hrănească, să dea viață, iar asta era ceea ce făcuse Wyatt Oil. Făcuse ca puțurile goale să fie iarăși gălgâitoare, pusese temeliiile unor orașe noi, centrale noi, fabrici noi într-o regiune pe care nici n-o văzuse cineva pe vreo hartă. Fabrici noi, s-a gândit Eddie Willers, într-un moment în care profiturile din livrare ale marilor companii petroliere scădeau văzând cu ochii, în fiecare an; o nouă sondă de petrol într-un moment în care pompele erau oprite în fiecare dintre marile sonde; o nouă regiune industrială unde nimeni nu se aștepta la

altceva decât la vaci și la sfeclă. Unui om îi reușise, și-i reușise în opt ani; asta, s-a gândit Eddie Willers, era ca în poveștile pe care le citise în cărțile de școală și în care nu crezuse cu adevărat niciodată, poveștile bărbaților care trăiau în zilele de început ale țării. Își dorea să-l întâlnească pe Ellis Wyatt. Se vorbea foarte mult despre el, dar puțini îl întâlniseră față-n față; venea foarte rar la New York. Se spunea că avea treizeci și trei de ani și că era iute la mână. Descoperise o cale să reînvie puțurile de petrol secate și a început să le resusciteze.

— Ellis Wyatt e un ticălos nesătul, care nu umblă decât după bani, a zis James Taggart. Din punctul meu de vedere, sunt lucruri mai importante în viață decât să faci bani.

— Despre ce vorbești, Jim? Ce legătură are asta cu...

— Pe lângă asta, ne-a tras-o pe la spate. Am avut o colaborare excelentă cu sondele de petrol Wyatt ani buni. Pe vremea bătrânului Wyatt, rulam un tren de cisterne feroviare pe săptămână.

— Vremea bătrânului Wyatt a trecut, Jim. Phoenix-Durango rulează două trenuri de cisterne feroviare pe zi pe aceeași rută – și ajung la timp.

— Dacă ne-ar fi oferit timpul necesar să creștem odată cu el...

— N-are timp de pierdut.

— La ce se așteaptă? Să renunțăm la toți clienții noștri, să sacrificăm interesele întregii țări și să-i punem la dispoziție toate trenurile noastre?

— Nu. Nu se așteaptă la nimic. Tot ce face e să lucreze cu Phoenix-Durango.

— Eu cred că e doar un ticălos distructiv și lipsit de scrupule. Un neobrăzat iresponsabil, care e supraestimat de toată lumea. Era surprinzător să auzi o asemenea patimă în vocea calmă a lui James Taggart. Nu sunt atât de sigur că sondele astea de petrol sunt o realizare chiar atât de benefică. Mi se pare că a dat peste cap toată economia țării. Nimeni nu se aștepta de la Colorado să devină un stat industrial. Cum putem să avem vreo siguranță și să planificăm ceva, dacă mereu se schimbă totul?

— Doamne Dumnezeule, Jim! El...

— Da, știu, știu, face bani. Dar, din punctul meu de vedere, nu asta e criteriul care dă valoarea unui om în societate. Și, în ceea ce privește petrolul, s-ar târî și el până la noi și și-ar aștepta rândul lângă toți ceilalți și n-ar cere mai multe trenuri decât i se cuvin, dacă n-ar exista Phoenix-Durango. Nu-i nimic de făcut dacă avem în față o competiție atât de distrugătoare. Nimeni nu poate să dea vina pe noi.

Presiunea din pieptul și din tâmplele lui, s-a gândit Eddie Willers, era dovada efortului pe care-l făcea; se decisese să lămurească problema asta

o dată pentru totdeauna, iar totul era atât de limpede, s-a gândit, că nimic n-ar fi putut să-i împiedice judecata lui Taggart, în afară de eșecul propriei sale prezentări. Chiar dacă încercase din răspuțeri, demersul lui era sortit eșecului, așa cum fusese sortit eșecului în toate întrevederile lor; nu contează ce ar fi zis, niciodată nu pâruseră să vorbească despre același lucru.

— Jim, despre ce vorbești? Ce contează dacă dă cineva vina pe noi când șinele se dezmembrează?

James Taggart a zâmbit; era un zâmbet scurt, amuzat și rece.

— E înduioșător, Eddie, a zis el. Devotamentul tău față de Taggart Transcontinental e înduioșător. Dacă n-ai grijă, o să te transformi într-unul din șerbii ăia din vremea feudalismului.

— Exact asta sunt, Jim.

— Dar pot să te întreb dacă e treaba ta să discuți lucrurile astea cu mine?

— Nu, nu e.

— Și atunci de ce nu pricepi, odată că avem departamente care se ocupă de fiecare lucru în parte? De ce nu raportezi asta celor pe care-i interesează? De ce nu te duci să plângi pe umărul dragii mele surori?

— Uite care-i treaba, Jim, știu că nu eu trebuie să vorbesc cu tine. Dar îmi dau seama ce se întâmplă. Nu știu ce-ți zic ție consilierii tăi sau ce nu reușesc ei să te facă să înțelegi. Așa că m-am gândit că ar trebui să-ți spun eu.

— Țin la prietenia noastră din copilărie, Eddie, dar chiar crezi că asta ar trebui să-ți dea dreptul de a intra aici când vrei? Gândindu-ne la poziția pe care o ocupi, nu ar trebui oare să-ți aduci aminte că eu sunt președintele Taggart Transcontinental?

Era o cauză pierdută. Eddie Willers s-a uitat la el ca de obicei, fără să fie rănit, puțin șocat, și a întrebato:

— Deci n-ai de gând să faci nimic în legătură cu linia Rio Norte?

— N-am zis asta. Nici vorbă să fi zis asta. Taggart se uita la hartă, la linia roșie de la sud de El Paso. De îndată ce minele San Sebastián se pun în mișcare și filiala noastră mexicană începe să scoată profit...

— Hai să nu vorbim despre asta, Jim.

Taggart s-a întors, uimit de furia aceasta pe care nu o mai simțise vreodată în vocea lui Eddie.

— Ce s-a întâmplat?

— Știi ce s-a întâmplat. Sora ta a zis...

— S-o ia naiba și pe soră-mea! a zis James Taggart.

Eddie Willers nu s-a mișcat. N-a răspuns. A stat acolo, uitându-se drept înainte. Dar nu-l vedea nici pe James Taggart și nici vreun alt obiect din jurul său.

După un moment, s-a înclinat scurt și a ieșit din birou.

În anticameră, secretarii personali ai lui James Taggart stingeau luminile, pregătindu-se de plecare. Pop Harper, secretarul-șef, mai stătea la biroul lui, răsucind rotițele unei mașini de scris, pe jumătate dezmembrată. Toată lumea din companie avea impresia că Pop Harper se născuse în colțul ăla, la masa aia și că n-avea niciodată de gând să se ridice de la ea. Fusese secretar-șef pentru tatăl lui James Taggart.

Pop Harper i-a aruncat o privire lui Eddie Willers când acesta a ieșit din biroul președintelui. Era o privire înțeleaptă, calmă; părea să spună că știa că vizita lui Eddie în partea asta a clădirii însemna probleme pe rută, că știa că nu ieșise nimic bun din vizita asta și că faptul că știa îi era complet indiferent. Era indiferența cinică pe care Eddie Willers o văzuse în ochii vagabondului de la colțul străzii.

— Spune-mi, Eddie, știi de unde pot să-mi cumpăr niște flanele de lână? a întrebat el. Am căutat în tot orașul, dar nu am găsit niciăieri.

— Nu știu, a zis Eddie, oprindu-se. De ce mă întrebi pe mine?

— Întreb pe toată lumea. Poate cineva o să-mi spună.

Eddie s-a uitat stânjenit la fața goală, slăbită și la părul alb.

— E frig în colțul ăsta, a zis Pop Harper. O să fie frig la iarnă.

— Ce meșterești acolo? a întrebat Eddie, arătând spre fragmentele din mașina de scris.

— Hârbul ăsta s-a stricat din nou. N-are rost s-o trimit la reparat, data trecută a durat trei luni. Mă gândeam s-o repar eu. Nu pentru mult timp, bănuiesc. Și-a lăsat pumnul pe clape. Ești pregătită pentru lada de gunoi, bătrâno. Zilele tale sunt numărate.

Eddie s-a cutremurat. Ăsta era dictonul pe care încerca să și-l reamintească: „Zilele tale sunt numărate”. Dar uitase în ce împrejurări încerca să și-l reamintească.

— N-are sens, Eddie, a zis Pop Harper.

— Ce n-are sens?

— Totul. Nimic.

— Ce s-a întâmplat, Pop?

— N-o să-mi cumpăr o altă mașină de scris. Cele noi sunt făcute din cositor. Când cele vechi se vor strica, acela o să fie sfârșitul scrisului la mașină. A fost un accident la metrou în dimineața asta, n-au prins frânele trenului. Du-te acasă, Eddie, dă drumul la radio și ascultă o formație bună de dans. Uită de toate astea, băiete. Problema ta e că n-ai avut niciodată un hobby. Cineva a furat din nou neoanele de pe casa scării unde locuiesc. Mă doare pieptul. N-am putut să cumpăr nicio pastilă de supt în dimi-

neața asta, farmacia de la colțul străzii a dat faliment săptămâna trecută. Texas-Western Railroad a dat faliment luna trecută. Ieri au închis podul Queensborough pentru reparații. Ei bine, ce sens are? Cine-i John Galt?

* * *

Stătea la geam, cu capul lăsat pe spate, cu un picior întins pe scaunul gol din fața ei. Cadrul geamului tremura din cauza vitezei cu care se deplasau, partea extensibilă a geamului atârna într-un întuneric gol și puncte de lumină brăzdau sticla, din când în când, ca niște raze.

Piciorul ei, modelat de sclipirea dresului, linia lui lungă și dreaptă care ajungea, trecând peste arcul gleznei, până în vârful unui pantof de lac cu toc, era de o eleganță feminină, care nu se potrivea deloc cu vagonul murdar și complet inadecvat. Purta o haină din piele de cămilă, o haină strânsă pe corp – subțire și încordată –, o haină care fusese scumpă. Gulerul hainei era ridicat până la borul oblic al pălăriei. O șuviță de păr castaniu îi atârna în spate, aproape atingând linia umerilor. Fața ei era o alcătuire de planuri ascuțite, buzele proeminente, două buze senzuale, lipite cu exactitate una de cealaltă. Își ținea mâinile în buzunarele hainei, nemișcate, ca și când ar fi fost iritată de imobilitate, și aproape masculin, ca și când nu ar fi fost conștientă că are un trup și că acel trup era unul de femeie.

Asculta muzica. Era o simfonie a triumfului. Notele se succedau, vorbeau despre victorie și erau însăși victoria, erau esența și forma mișcării ascendente, păreau să întrupeze fiecare acțiune umană și fiecare gând al cărui motiv era ascensiunea. Era o explozie solară de sunete, ieșind din ascunzătoare și deschizându-și aripile. Avea aerul eliberării și tensiunea motivului. Curăța spațiul și nu lăsa în urmă nimic altceva decât bucuria unui efort fără obstacole. Doar un ecou slab dinăuntru sunetelor vorbea despre locul din care muzica a evadat, dar vorbea cu uimirea descoperii că acolo nu era nici urât, nici durere și că nici nu fusese vreodată. Era cântecul salvării.

S-a gândit: pentru câteva clipe – atât cât durează simfonia – e în regulă să te lași complet dusă de val – să uiți de toate și să-ți lași corpul să simtă. S-a gândit: Lasă-te, renunță la control – acum e momentul.

Undeva, la periferia rațiunii, într-un strat de dedesubt, auzea sunetul roților trenului. Loveau într-un ritm constant, cu fiecare a patra lovitură accentuată, ca și când ar fi accentuat ceva conștient. Putea să se relaxeze pentru că auzea roțile. Asculta simfonia, gândindu-se: de asta trebuie ca roțile să continue să se rostogolească și asta e motivul pentru care continuă să se rostogolească.